

Всеукраїнський спортивно-масовий захід “Олімпійське лелеченя” як нова форма фізкультурно-спортивної роботи серед школярів (на прикладі загальноосвітніх шкіл міста Львова)

Львівський державний університет фізичної культури (м. Львів)

Постановка наукової проблеми та її значення. Сьогодні особливо актуальним є впровадження в систему шкільної освіти різноманітних спортивно-масових заходів, скерованих на популяризацію активного способу життя, спорту, олімпійських ідей, а відтак і на залучення дітей до занять фізичними вправами, виховання в юного покоління почуттів патріотизму, благородства, дружби, взаємоповаги.

В останні роки шкільний фізкультурно-спортивний рух збагатився багатьма цікавими формами та різноманітними спортивно-масовими заходами: “Козацький гарт”, “Старти надій”, “Ігри Біола”, “Козацькі забави”, “День здоров'я”, “Олімпійський урок”, “Тато, мамо, я – спортивна сім'я”, Національний кубок шкільного футболу тощо.

У поле нашого зору потрапив зовсім новий спортивно-масовий захід, який ініційовано Національним олімпійським комітетом України – “Олімпійське лелеченя”.

Цей захід спрямовано на реалізацію одного із важливих напрямів діяльності Міжнародного олімпійського комітету – надихнути молодих людей усього світу долучитися до спорту, сприйняти його філософію та жити за олімпійськими цінностями. Змагання проводяться серед школярів п'ятих-шостих класів під девізом “Твори! Вивчай! Перемагай!”.

Рис. 1. Емблема Всеукраїнського спортивно-масового заходу серед дітей та юнацтва “Олімпійське лелеченя”

Змагання “Олімпійського лелеченя” проводяться в чотири етапи: перший – загальношкільний (вересень–жовтень); другий – районний (міський) (листопад–грудень); третій – обласний (січень–квітень); четвертий – всеукраїнський (травень–червень).

У I етапі заходу, відповідно до Положення [9], беруть участь команди з учнів 5–6 класів (кожен клас виставляє окрему команду) у кількості 12 осіб, із них – шість дівчат й шість хлопчиків. У II, III та IV етапах беруть участь збірні команди навчального закладу з учнів п'ятих – шостих класів у кількості тринадцяти осіб, із них – шість дівчат, шість хлопчиків і представник навчального закладу.

Змагання складаються переважно з естафет, рухливих ігор, олімпійських вікторин та презентації команд.

Зауважимо, що на четвертому етапі додатковим елементом є культурно-освітня програма (вікторина, конкурс малюнка, театралізоване дійство на олімпійську тематику тощо).

Отже, у 2010 – 2011 навчальному році відбувся пілотний проект за участю шкіл олімпійської освіти (їх у кожній області України від 5 до 10), а у 2011 – 2012 навчальному році до цього заходу

залучено всі загальноосвітні школи України у всіх областях України. Всеукраїнський фінал відбувається в АР Крим на базі міжнародного дитячого центру “Артек”.

Успішне проведення фінальних змагань у МДЦ “Артек” та всіх попередніх етапів у кожній області України у 2011 та 2012 і чималий резонанс цього заходу в системі шкільної освіти засвідчили важливу роль і значення “Олімпійського лелеченя” в шкільному фізкультурно-спортивному русі України.

Саме тому вважаємо доцільним проаналізувати перший досвід проведення такого заходу на прикладі досвіду загальноосвітніх шкіл міста Львова.

Аналіз останніх досліджень і публікацій із цієї проблеми. Аналіз літературних джерел із проблем фізичного виховання школярів засвідчив, що організація та методика здійснення позакласної фізкультурно-спортивної роботи досить детально й ґрунтовно описана у вітчизняній науково-методичній літературі, зокрема в працях Б. Шияна [8], О. Дубогай [3], Т. Круцевич [5], О. Худолія [7] та ін. Окремо відзначимо розвідки М. Булатової, В. Єрмолової, В. Юхимук та ін. [1; 2; 4; 6], які аналізують організаційні й методичні питання впровадження олімпійської освіти в загальноосвітніх закладах України. При цьому зазначимо, що сучасний учитель фізичної культури надзвичайно потребує даних новітніх наукових досліджень, які, зокрема, стосуються теорії й методики організації масових фізкультурно-спортивних заходів для дітей, підлітків, молоді.

Саме такою спробою вважаємо й наше дослідження, яке відбувається фактично паралельно із впровадженням “Олімпійського лелеченя” в практичну діяльність сучасної школи.

Фізичному розвитку школярів сприяють різноманітні форми позаурочної фізкультурно-спортивної діяльності. Найпоширеніші з них:

- гімнастика до уроків;
- фізкультурні хвилинки й паузи для зняття втоми;
- позаурочні заняття (гуртки та секції);
- година здоров’я;
- масові змагання, спортивні свята.

Важливе місце в загальному процесі фізичного виховання школярів посідають спортивні змагання. У процесі їх організації та проведення вчителю фізичного виховання потрібно спрямувати педагогічні зусилля на розв’язання загальних і проміжних завдань, а саме: розробку документації для проведення змагань, підготовку місць проведення змагань та інвентарю, інформаційне забезпечення, медичне забезпечення, дотримання вимог техніки безпеки тощо.

Як зазначає чимало дослідників, дотримуючись усіх правил організації, спортивно-масові змагання можуть перетворитися на справжнє свято, яке суттєво вплине на різні сторони виховного процесу й на різних суб’єктів шкільної системи фізичного виховання.

Об’єкт дослідження – спортивно-масова робота серед дітей та підлітків.

Предмет дослідження – роль і значення Всеукраїнського спортивно-масового заходу серед дітей та підлітків “Олімпійське лелеченя” в системі фізичного виховання школярів 5–6-х класів.

Мета дослідження – вивчити й проаналізувати особливості впровадження, організації та проведення Всеукраїнського спортивно-масового заходу серед дітей і юнацтва “Олімпійське лелеченя” серед школярів міста Львова.

Завдання дослідження:

1) проаналізувати роль та значення спортивно-масових змагань у системі фізичного виховання дітей і підлітків;

2) опрацювати досвід упровадження пілотного проекту НОК України Всеукраїнського спортивно-масового заходу серед дітей та юнацтва “Олімпійське лелеченя” у 2010–2011 навчальному році та особливості реалізації цього проекту у 2011 – 2012 навчальному році;

3) вивчити особливості організації, проведення та методичного супроводу Всеукраїнського спортивно-масового заходу серед дітей і юнацтва “Олімпійське лелеченя” серед школярів 5–6-х класів загальноосвітніх шкіл міста Львова;

4) проаналізувати ставлення школярів середнього шкільного віку до нового заходу, який ініціював НОК України – “Олімпійське лелеченя”.

Методи дослідження – теоретичний аналіз літературних джерел, нормативних документів, інформаційної мережі Інтернет та узагальнення передового практичного досвіду фізичного виховання

школярів; метод опитування та інтерв'ювання; педагогічні спостереження; системно-структурний аналіз та елементи математичної статистики.

Під час виконання наукового дослідження проаналізовано документальну базу, розглянуто організаційні засади проведення заходу; налагоджено співпрацю з керівниками органів освіти та спорту, основними організаторами заходу в місті Львові, проаналізовано діяльність суддівських бригад, проведено педагогічні спостереження, а також проанкетовано учасників львівського міського етапу спортивно-масового заходу "Олімпійське лелеченя". Усього до цього залучено 126 осіб, із яких 98 дітей і 28 дорослих, які представляли команди ЗОШ №№ 2, 21, 43, 65, 86, 87 з усіх адміністративних районів міста Львова.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Отже, удруге в Україні за підтримки Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Державної служби молоді та спорту України й НОК України проведено спортивно-масовий захід "Олімпійське лелеченя" на всіх його етапах, у т. ч. всеукраїнські фінальні змагання, участь у яких у червні 2012 р. узяли 27 команд з усіх областей, міст Києва й Севастополя, а також команда з Польщі.

У 2010/2011 навчальному році це був пілотний проект за участю шкіл олімпійської освіти (їх у кожній області України нараховується від п'яти до десяти). Починаючи з 2011/2012 н. р., спортивно-масовий захід "Олімпійське лелеченя" є обов'язковим для всіх шкіл України.

З'ясовано, що в загальному процесі фізичного виховання дітей і підлітків важливе місце посідають спортивні змагання, які активно сприяють фізичному розвитку школярів сприяють, розширюють форми фізкультурно-спортивної діяльності й мають неабияке виховне та оздоровче значення. Серед них уже знайшло своє місце й "Олімпійське лелеченя".

Підкреслимо, що серед основних позитивних моментів організації та проведення Всеукраїнського спортивно-масового заходу "Олімпійське лелеченя", у т. ч. й серед школярів міста Львова, є:

- удале обрання віку учасників змагань (учні 5–6-х класів);
- поєднання спортивних змагань з освітньою й культурною складовими частинами виховання особистості;
- спільна участь у команді хлопців та дівчат;
- підтримка заходу з боку НОК України і його регіональних відділень, участь у заходах в якості почесних гостей відомих спортсменів і тренерів;
- широке висвітлення цього заходу в ЗМІ;
- можливість висловити на сайті НОК України свою думку про захід й обмінятися досвідом із представниками інших команд у реальному вимірі часу;
- неабияка зацікавленість школярів та вчителів до заходу як цілком нової форми фізкультурно-спортивних заходів.

У цій роботі ми також з'ясовували ставлення львівських школярів до цих нових змагань за програмою "Олімпійське лелеченя". При цьому варто відзначити, що опитані учні виявили доволі високий рівень зацікавленості, а більшість педагогів схиляються до думки, "що олімпійські кільця згуртовують, викликають у дітей піднесення та рівняння на олімпійців...".

На рисунку 2 відображено ставлення школярів 5–6-х класів міста Львова до змагань за програмою "Олімпійське лелеченя".

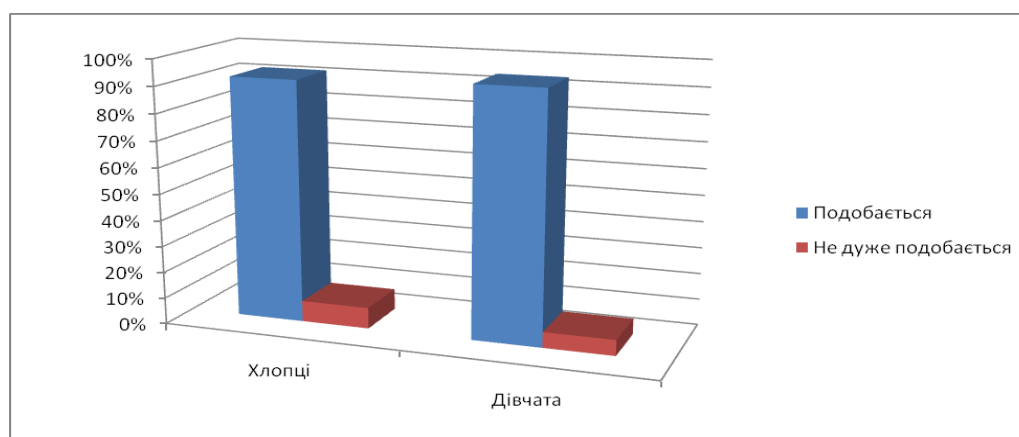

Рис. 2. Розподіл відповідей школярів 5–6 класів міста Львова щодо їхнього ставлення до змагань за програмою "Олімпійське лелеченя"

Так, на запитання нашої анкети “Тобі подобаються змагання “Олімпійське лелеченя””? 92 % респондентів – хлопців і 94 % дівчат дали ствердну відповідь, 8 % хлопців та 6 % дівчат відповіли, що не дуже сподобався такий захід. При цьому варто зазначити, що незадоволених змаганням “Олімпійське лелеченя” не було. Очевидно, що цей новий для шкільної практики захід є вдало продуманим, забезпеченим методично й належним чином організованим, зокрема на міському етапі в м. Львові.

Крім того, також з’ясовано, що школярі вважали б за доцільне дещо вдосконалити при проведенні “Олімпійського лелеченя”. Зокрема, потребує покращення організація та проведення таких складників цього заходу: конкурс презентації – 47 % респондентів – хлопців і 24 % – дівчат, комбінована естафета – 45 % хлопців і 72 % – дівчат, олімпійська вікторина – 8 % хлопців і 4 % дівчат. Тобто діти в більшості хотіли б удосконалення в руховій частині заходу “Олімпійське лелеченя”.

Визначено, що опитані учні львівських шкіл беруть участь не лише у Всеукраїнському спортивно-масовому заході “Олімпійського лелеченя”, а також охоче змагаються і в інших змаганнях, які проводяться протягом року в школі (табл. 1). Так, 58 % хлопчиків 5–6-х класів беруть активну участь у всіх шкільних спортивно-масових заходах, 25 % із них – інколи, а 17 % – ніколи не брали участі в шкільних змаганнях. На нашу думку, саме на цю цифру варто звернути увагу вчителям, батькам, організатором системи освіти та спорту. Серед школярів 5–6-х класів цей розподіл є таким: 41 % дівчаток беруть активну участь у всіх спортивно-масових змаганнях у школі, 30 % – інколи й майже третина (!) – 29 % – ніколи не були учасниками спортивно-масових змагань.

Таблиця 1

Участь учнів 5–6-х класів міста Львова у шкільних спортивно-масових змаганнях упродовж навчального року

Участь школярів у спортивно-масових змаганнях	Відсоток респондентів – хлопці, %	Відсоток респондентів – дівчата, %
Часто	58	41
Інколи	25	30
Ніколи	17	29

Цікавим, на наш погляд, були кількісні показники відвідування школярами – учасниками міського фіналу “Олімпійського лелеченя” – спортивних секцій (рис. 3).

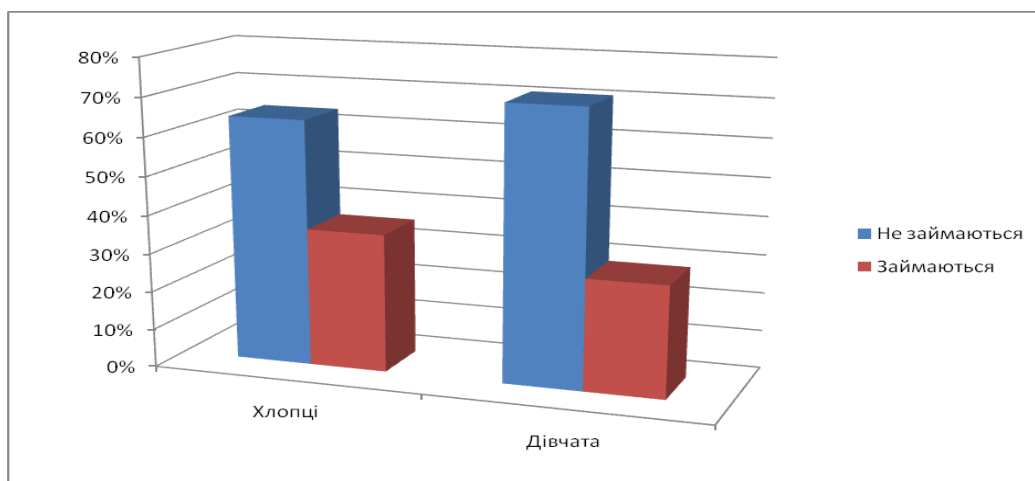

Рис. 3. Кількісні показники відвідуваності спортивних секцій школярами середнього шкільного віку міста Львова

Так, серед тих, що займаються в спортивних секціях, виявилось 36 % хлопців і 29 % дівчат. При цьому найбільш популярними для себе діти обрали секції зі спортивних ігор.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Важливе місце в загальному процесі фізичного виховання дітей і підлітків посідають масові спортивні змагання, які активно сприяють фізичному розвитку школярів, збагачують форми фізкультурно-спортивної діяльності й мають неабияке виховне та оздоровче значення.

Ефективне впровадження пілотного проекту НОК України – Всеукраїнського спортивно-масового змагання серед дітей та юнацтва “Олімпійське лелеченя” й проведення Всеукраїнських фінальних змагань у МДЦ “Артек” у 2010–2011 навчальному році сприяло введенню цього заходу як обов'язкового заходу у всіх загальноосвітніх школах України у 2011–2012 навчальному році.

Визначено, що успішне впровадження “Олімпійського лелеченя” в практику шкільного фізкультурно-спортивного руху України істотно сприятиме активізації позакласної та позашкільної фізкультурно-спортивної роботи, сприятиме залученню дітей і підлітків до активних занять спортом, пропаганді олімпійських цінностей та ідеалів серед школярів і педагогів України.

Вивчення специфіки організації та проведення Всеукраїнського спортивно-масового заходу серед дітей і юнацтва “Олімпійське лелеченя” в рік його масового впровадження на прикладі ЗОШ Львова стане неабияким підґрунтям для його подальшого вдосконалення, поширення й розвитку, а також сприятиме в організаційній та методичній роботі організаторам цього свята, учителям-методистам і вчителям фізичної культури.

Наш аналіз показав, що на подальших етапах цього Всеукраїнського спортивно-масового заходу доцільно враховувати та вдосконалити, зокрема, інформаційне й медичне забезпечення, посилити методичну сторону організації та проведення заходу (підібрати новий і цікавий для дітей арсенал засобів рухової активності в естафетних вправах), неухильно дотримуватися вимог техніки безпеки, на більш якісному рівні відзначати учасників “Олімпійського лелеченя”, помічників, уболівальників, організаторів, батьків, керівництво школи та ін.

Вважаємо за доцільне проводити подальшу дослідницьку наукову й науково-методичну роботу щодо утвердження та розвитку Всеукраїнської акції “Олімпійського лелеченя” у всіх його сегментах і визначати його подальшу роль та значення в шкільному фізкультурно-спортивному русі України.

Список використаної літератури

1. Булатова М. М. Система олімпійської освіти в Україні та нові форми її впровадження / М. М. Булатова // Олімпійський спорт і спорт для всіх : тези доп. ІХ Міжнар. наук. конгр. – К. : [б. в.], 2005. – С. 7.
2. Вацеба О. Актуальні питання олімпійської освіти у навчально-виховному процесі учнів загальноосвітніх шкіл України (на прикладі м. Львова) / О. Вацеба, В. Юхимук // Олімпійська освіта: виховання, здоровий спосіб життя, соціальна адаптація : матеріали континент-семінару. – К. : [б. в.], 2007. – С. 87–93.
3. Дубогай О. Д. Інтеграція пізнавальної і рухової діяльності в системі навчання і виховання школярів : метод. посіб. для вчителів почат. шк. та фіз. культури, студ. та батьків / Дубогай О. Д. – К. : Оріяна, 2001. – 152 с.
4. Єрмолова В. М. Олімпійська освіта: теорія і практика / Єрмолова В. М. – К. : Олімпійська, 2011.
5. Круцевич Т. Ю. Общие основы теории и методики физического воспитания / Круцевич Т. Ю. – К. : Олімпійська, 2003. – С. 77–79.
6. Ткачук В. Олімпійська освіта учнів як педагогічна проблема. / В. Ткачук, Ю. Петришин, О. Вацеба., О. Гречанюк : Актуальні проблеми юнацького спорту : матеріали ІХ Всеукр. наук. практ. конф. – Херсон : ПАТ Херсон. міськ. друк., 2011. – С. 139–140.
7. Худолій О. М. Загальні основи теорії та методики фізичного виховання : навч. посіб. / Худолій О. М. – Х. : ОВС, 2007. – 406 с.
8. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів / Шиян Б. М. – Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 2001. – Ч. 1. – 272 с. ; 2002. – Ч. 2. – 245 с.
9. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lelechenya-noc.org/>.

Анотація

У статті розглянуто особливості впровадження нового спортивно-масового заходу дітей шкільного віку, який ініційовано Національним олімпійським комітетом України – Всеукраїнського спортивно-масового заходу серед дітей та юнацтва “Олімпійське лелеченя” на прикладі школярів міста Львова. Завдання дослідження: 1) проаналізувати роль та значення спортивно-масових змагань у системі фізичного виховання дітей і підлітків; 2) опрацювати досвід упровадження пілотного проекту НОК України Всеукраїнського спортивно-масового заходу серед дітей та юнацтва “Олімпійське лелеченя” у 2010–2011 навчальному році та особливості реалізації цього проекту в 2011 – 2012 навчальному році; 3) вивчити особливості організації, проведення й методичного супроводу Всеукраїнського спортивно-масового заходу серед дітей та юнацтва “Олімпійське лелеченя” серед школярів 5–6-х класів загальноосвітніх шкіл міста Львова; 4) проаналізувати ставлення школярів середнього шкільного віку до нового заходу, який ініційовав НОК України – “Олімпійське лелеченя”. Визначено, що успішне впровадження “Олімпійського лелеченя” в практику шкільного фізкультурно-спортивного руху України істотно сприятиме активізації позакласної та позашкільної фізкультурно-спортивної роботи,

сприятиме залученню дітей та підлітків до активних занять спортом, пропаганді олімпійських цінностей та ідеалів серед школярів і педагогів України.

Ключові слова: спортивно-масові змагання, фізичне виховання школярів, учні 5–6-х класів, Всеукраїнський спортивно-масовий захід “Олімпійське делеченя”, фізкультурно-спортивний рух, м. Львів, НОК України, “Артек”.

Оксана Вацеба, Мирослав Герцик, Людмила Гриненко. Всеукраїнський спортивно-масовое мероприятие “Олимпийский аистенок” как новая форма физкультурно-спортивной работы среди школьников (на примере общеобразовательных школ города Львова). В статье рассмотрены особенности внедрения нового спортивно-массового мероприятия среди детей школьного возраста, который был инициирован Национальным олимпийским комитетом Украины, – Всеукраинского спортивно-массового мероприятия среди детей и юношества “Олимпийский аистенок” на примере школьников города Львова. Задачи исследования: 1) проанализировать роль и значение спортивно-массовых соревнований в системе физического воспитания детей и подростков; 2) изучить опыт внедрения пилотного проекта НОК Украины Всеукраинского спортивно-массового мероприятия среди детей и юношества “Олимпийский аистенок” в 2010 – 2011 учебном году и особенности реализации этого проекта в 2011–2012 учебном году; 3) рассмотреть особенности организации, проведения и методического сопровождения Всеукраинского спортивно-массового мероприятия среди детей и юношества “Олимпийский аистенок” среди школьников 5–6-х классов общеобразовательных школ города Львова; 4) проанализировать отношение школьников среднего школьного возраста к новому мероприятию, который был инициирован НОКом Украины – “Олимпийский аистенок”. Определено, что успешное внедрение “Олимпийского аистенка” в практику школьного физкультурно-спортивного движения Украины существенным образом будет способствовать активизации внеклассной и внешкольной физкультурно-спортивной работы, привлечению детей и подростков к активным занятиям спортом, пропаганде олимпийских ценностей и идеалов среди школьников и педагогов Украины.

Ключевые слова: спортивно-массовые соревнования, физическое воспитание школьников, ученики 5–6-х классов, Всеукраинское спортивно-массовое мероприятие “Олимпийский аистенок”, физкультурно-спортивное движение, г. Львов, НОК Украины, “Артек”.

Oksana Vatsaba, Myroslav Gertsik, Liudmila Grynenko. All-Ukrainian Sports Event “Olympic Stork” as a New Form of Fitness and Sports Activities Among Students (in the Example of Lviv Schools). The paper considers features of implementation of new sports event among schoolchildren that was initiated by the National Olympic Committee of Ukraine – All-Ukrainian sports event among children and youth “Olympic stork” in the example of schoolchildren of Lviv. Tasks of research: 1. Analyze the role and importance of sports and mass events in the system of physical education of children and adolescents. 2. Consider the experience of implementation a pilot project NOC of Ukraine All-Ukrainian sports event for children and youth “Olympic stork” in the 2010–2011 school year and feature of realization of this project in 2011–2012 school years. 3. Investigation of the organization, conduct and methodical accompaniment of the All-Ukrainian sports-event among children and youth “Olympic stork” among pupils of 5–6 grades of the city. 4. To analyze the relation of schoolchildren of middle school age to the new measure that initiated NOC of Ukraine is “Olympic stork”. Certainly, that successful introduction of “Olympic stork” in practice of school physical culture – sporting motion of Ukraine will be instrumental in a substantial rank activation of extracurricular and out-of-school physical culture-sporting work, will be instrumental in bringing in of children and teenagers to active going in for sports, promoting of Olympic values and ideals among schoolchildren and teachers of Ukraine.

Key words: sport-mass competitions, physical education of schoolchildren, pupils of 5–6 grades, All-Ukrainian sports event “Olympic stork”, physical culture and sports motion, Lviv, NOC of Ukraine, “Artek”.